

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS 2018 M. LAPKRIČIO 28 D. NUTARIMO NR. 1176 „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO“
PROJEKTO (TOLIAU- PROJEKTAS)
(TAP-19-2073(2); TAIS NR. 19-8539(4))**

2020-02-27 Nr. NV-545

Vilnius

Projekto teikėja – Vidaus reikalų ministerija.

Projekto tikslas. Sudaryti prielaidas kompetencijomis grįstai valstybės tarnybos sistemai - į pareigybių aprašymo ir vertinimo procesą bei valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimą įtraukti kompetencijų vertinimą.

Dabartinė situacija. Šiuo metu valstybės tarnautojams nėra nustatytų standartizuotų pareigybių aprašymų, dėl ko skirtingose valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose dirbantiems valstybės tarnautojams, atliekant analogiškas funkcijas, taikomi skirtingi specialieji reikalavimai.

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo metu vertinama valstybės tarnautojų kvalifikacija ir gebėjimai atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir pasiekti rezultatai, vykdant suformuluotas užduotis, pildomos tiesioginio vadovo motyvuoto siūlymo, kvalifikacijos vertinimo anketos popierinės formos.

Projekto esmė. Projektu siūloma nustatyti:

- kad nauja redakcija dėstoma **Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodika įsigalios 2020 m. liepos 1 d.;**
- kad valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose valstybės tarnautojų pareigybės aprašomos ir valstybės tarnautojų **pareigybių aprašymai patvirtinami nuo 2020 m. balandžio 1 d. iki 2020 m. birželio 30 d.;**
- kad nauja redakcija dėstomas Valstybės tarnautojų tarnybinės **veiklos vertinimo tvarkos aprašas įsigalios 2020 m. spalio 1 d.**

Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodika siūloma:

- diegti standartizuotus pareigybių aprašymus Valstybės tarnybos informacinėje sistemoje (toliau – VATIS) su nustatytomis standartizuotomis funkcijomis, tipiniais išsilavinimo, darbo patirties, užsienio kalbos mokėjimo reikalavimais. Pareigybės būtų skirstomos į 11 lygmenų ir pagal pareigybių lygmenis nustatomi tipiniai specialieji reikalavimai ir kompetencijos;
- I lygmens pareigybėms (įstaigų vadovams) nustatyti aukštojo universitetinio išsilavinimo (bakalauro ir magistro kvalifikaciniai laipsniai arba baigus vientisąsias studijas įgytas magistro kvalifikacinis laipsnis) arba jam lygiavertės aukštojo mokslo kvalifikacijos reikalavimą, 4 metų vadovaujamo darbo patirties ir ne žemesnį kaip B2 užsienio kalbos mokėjimo lygį; kitoms pareigybėms išsilavinimo reikalavimas formuojamas pasirinktinai arba aukštasis universitetinis išsilavinimas (lygiavertė aukštojo mokslo kvalifikacija) su nustatytomis ne daugiau kaip 4 studijų kryptimis ir darbo patirties veiklos srityje nereikalaujama arba aukštasis universitetinis išsilavinimas (nesvarbi kryptis) ir reikalaujama darbo patirtis veiklos srityje;
- Valstybės tarnybos įstatymo 1 priedo 1 – 4 punktuose nustatytoms politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybėms (pvz., Vyriausybės kancleris, viceministras,

ministerijos kancleris, Seimo Pirmininko patarėjas, savivaldybės administracijos direktorius) nustatyti aukštojo universitetinio išsilavinimo ar jam lygiavertės aukštojo mokslo kvalifikacijos reikalavimą ir rekomenduojama nustatyti ne mažesnę kaip 4 metų vadovaujamo darbo patirtį;

- sudaryti galimybę VATIS susikurti ir nestandartinį pareigybės aprašymą (pvz., Vyriausybės atstovui Europos Žmogaus Teisių Teisme ir pan.);
- pareigybių aprašymus rengtų VATIS valstybės tarnautojų tiesioginiai vadovai, pasinaudodami VATIS esančiais standartizuotų pareigybių aprašymų ruošiniais (išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybes, kurioms pareigybių aprašymų ruošiniai nėra rengiami);
- valstybės tarnautojams siūloma nustatyti bendrąsias, vadybines ir lyderystės, specifines bei profesines kompetencijas ir jų lygius. Įstaigų vadovams būtų nustatomos bendrosios, vadybinės ir lyderystės kompetencijos, kitoms vadovų lygmens pareigybėms – bendrosios, vadybinės ir lyderystės, specifinės ir (arba) profesinės kompetencijos, specialistų pareigybėms – bendrosios, specifinės ir (arba) profesinės kompetencijos;
- bendrosios, vadybinės ir lyderystės, specifinės ir bendrosios veiklos srities profesinės kompetencijos ir jų indikatoriai yra paruošti VATIS.

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo tvarkos aprašu siūloma:

- nustatyti, kad tarnybinės veiklos vertinimas vyksta VATIS;
- nustatyti, kad valstybės tarnautojas, kurio tarnybinė veikla vertinama, nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki sausio 15 d. VATIS užpildo atitinkamas tiesioginio vadovo motyvuoto siūlymo formos dalis, o tiesioginis vadovas tarnybinės veiklos vertinimą atlieką ir savo motyvuotą siūlymą priimančiam į pareigas asmeniui pateikia iki einamųjų metų sausio 31 d. (išskyrus ligos, komandiruotės ir kt. atvejus);
- valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos neeilinis vertinimas atliekamas ir motyvuotas siūlymas valstybės tarnautoją į pareigas priimančiam asmeniui pateikiamas ne vėliau kaip iki einamųjų metų lapkričio 1 d.;
- įstaigos vadovų kompetencijų vertinime naudoti 360 laipsnių kompetencijų vertinimo įrankį, kuris leistų įvertinti vadybines ir lyderystės bei bendrąsias kompetencijas (vertės visuomenei kūrimo, organizuotumo, patikimumo ir atsakingumo, komunikacijos, analizės ir pagrindimo, strateginio požiūrio, veiklos valdymo ir lyderystės); kompetencijas vertintų pats vertinamasis, jį į pareigas priimančias asmuo, pavaldūs asmenys ir kolegos. Kompetencijų vertinimo rezultatas būtų naudojamas kvalifikacijos tobulinimo poreikiui nustatyti;
- nustatyti ir kitų valstybės tarnautojų (ne įstaigų vadovų) kompetencijų vertinimą (nenaudojant 360 laipsnių kompetencijų vertinimo įrankio);
- viešai skelbti tik įstaigai ir įstaigos padaliniui nustatytus uždavinius;
- nustatyti per kiek laiko turi būti įgyvendinamas pasiūlymas suteikti iki 5 mokamų poilsio dienų arba atitinkamai sutrumpinti darbo laiką, bei pasiūlymas finansuoti kvalifikacijos tobulinimą ne didesne kaip valstybės tarnautojo vienos pareiginės algos dydžio suma (per metus nuo sprendimo priėmimo dienos).

Atsižvelgiant į besikeičiančias formuluotes projektu siūloma Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos apraše ir Valstybės tarnautojo perkėlimo tarnybinio kaitumo būdu į kitas valstybės tarnautojo pareigas tvarkos apraše atsisakyti formuluočių, susijusių su specialiaisiais reikalavimais, nustatytais Branduolinės saugos įstatyme.

Derinimas. Projektas teiktas derinti Aplinkos ministerijai, Energetikos ministerijai, Finansų ministerijai, Krašto apsaugos ministerijai, Kultūros ministerijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Susisiekimo ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Teisingumo ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Užsienio reikalų ministerijai, Žemės ūkio ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinei sąjungai, Nacionalinei teismų administracijai, Generalinei prokuratūrai,

Valstybės kontrolei. Be pastabų suderintas su Aplinkos ministerija, Finansų ministerija, Kultūros ministerija, Susisiekimo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Generalinė prokuratūra. Nacionalinės teismų administracijos pateiktos pastabos suderintos darbo tvarka. Nustatytu laiku išvadų nepateikė Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Energetikos ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Žemės ūkio ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinė sąjunga.

Dėl Krašto apsaugos ministerijos ir Valstybės kontrolės pastabų, į kurias neatsižvelgta ir kurių nepavyko suderinti darbo tvarka, parengta derinimo pažyma.

Projektas 2019 m. gruodžio 4 d. buvo pateiktas Vyriausybei ir, atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Viešojo valdymo grupės pastabas, grąžintas rengėjams tobulinti.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatom. Projektas prisideda prie Vyriausybės programos 254 punkto „Siekiant, kad valstybės tarnyba būtų patraukli, moderni, depolitizuota ir efektyvi, bus įdiegta kompetencijomis grįsta valstybės tarnybos sistema, kurioje valstybės tarnautojų atranka, jų veiklos vertinimas, karjera bus siejami su konkrečioms pareigoms nustatytų kompetencijų turėjimu“ ir 255 punkto „Bus stiprinamos vadovų vadybinės ir lyderystės kompetencijos ir taikomi tokie įstaigų vadovų veiklos vertinimo metodai, kurie padėtų formuoti ir tobulinti įrodymais grįsto valdymo kultūrą“ nuostatų.

Dalykinio vertinimo išvada. Pakartotinai teikiame pastabą dėl pareigybių Seimo kanceliarijoje išskyrimo į aukštesnius pareigybių lygmenis. Manome, kad Valstybės tarnybos įstatymo 1 priede išskirtos kai kurios pareigybės, siekiant joms nustatyti aukštesnį pareiginės algos koeficientų intervalą (pvz., departamento direktorius (Seimo kanceliarijoje), grupės vadovas (Seimo kanceliarijoje), vyresnysis patarėjas (Seimo kanceliarijoje) ir kt.) neturėtų iškreipti Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikos projektu siūlomo kompetencijų modelio paskirties – vienodoms pareigybėms nustatyti vienodas kompetencijas, t. y. vyriausiasis specialistas, nesvarbu, kokioje institucijoje jis dirbtų, turėtų atitikti vyriausiems specialistams keliamus kompetencijų reikalavimus, o ne kaip siūloma – patarėjo (Seimo kanceliarijos atveju). Siūlome dar kartą įvertinti šių pareigybių priskyrimą pareigybių lygmenims.

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) siūloma, kad valstybės tarnautojo tiesioginis vadovas atlieka tarnybinės veiklos vertinimą (pokalbis, VATIS formos užpildymas) iki einamųjų metų sausio 31 d. ir pateikia savo siūlymą į pareigas priimančiam asmeniui (kolegialios institucijos vadovui). Siūlome įvertinti, ar tarnybinės veiklos vertinimo atlikimo terminas (nuo sausio 15 d. iki sausio 31 d.) yra pakankamas tais atvejais, kai tiesioginis vadovas turi labai daug pavaldinių (su kiekvienu iš jų turi įvykti pokalbis), yra ministras (vertinami įstaigų prie ministerijų vadovai) ar Ministras Pirmininkas (vertinami Vyriausybės įstaigų vadovai).

Aprašo 6.3 papunkčiu siūloma nustatyti, kad valstybės tarnautojas, kurio veikla vertinama, įsivertina kompetencijas pildydamas Aprašo 3 priedą, 11.4 papunkčiu nustatoma, kad ir tiesioginis vadovas įvertina valstybės tarnautojo kompetencijas, atitinkamai įvertindamas kiekvienos kompetencijos kiekvieną indikatorius balais, tačiau Aprašo 1 priede, kurį tiesioginis vadovas šiuo atveju pildo, nėra nustatytos vietos (stulpelio, skilties, lentelės), kurioje tai atliekama, siūlome tikslinti.

Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktą pastabą dėl galimybės suvienodinti valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių aprašymo rengimo bei aprašymų tvirtinimo būdą (procedūrą), Vidaus reikalų ministerija pateikė nuomonę, kad būtų tikslinga inicijuoti teisės aktų pakeitimus siekiant suvienodinti valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių aprašymų formą. Siūlytume Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai įvertinti tokią galimybę.

Siūlome įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2020 m. vasario 20 d. išvadoje Nr. NV-488 pateiktas pastabas ir projektą, VATIS sistemos pareigybių aprašymo ir vertinimo bei tarnybinės veiklos vertinimo funkcionalumus, kitų institucijų praktiką taikant 360 laipsnių kompetencijų vertinimą, pristatyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarēja

Aušra Balčiūnaitytė

Aušra Balčiūnaitytė, tel. 870663825, el. p.